

MRF 2022.97

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 25. april 2022, j.nr. 20/10422

Ophævet dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 til etablering af et shelter inden for åbenskyttelseslinjen, da shelteret skulle placeres mindre end 10 meter fra åen og ville forringe værdien og indtrykket af åen som landskabelement, og da en dispensation kunne danne uønsket præcedens. Dissens.

Haderslev Kommune meddelte i august 2020 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, jf. § 65, stk. 1, dispensation til etablering af et shelter inden for åbenskyttelseslinjen på en 7.700 m² stor ejendom. Hovedparten af ejendommen, som i sin helhed var ubebygget, var registreret som beskyttet fersk eng efter naturbeskyttelseslovens § 3 bortset fra et mindre areal i matriklens sydvestlige ende, hvor shelteret var ansøgt opført. Ejendommen var beliggende lige ned til Gelså, og shelteret ønskedes placeret ca. 6-9 meter fra åen. Ådalen fremstod åben og uberørt af bebyggelse og bestod på strækningen ved Bevtoft i stort omfang af registrerede ferske enge. Bevtoft by havde sin start lige syd for ejendommen og strakte sig videre mod syd og øst. Åbeskyttelseslinjen var berigtiget og fulgte dermed den bymæssige bebyggelse, der lå uden for beskyttelseslinjen. Afgørelsen blev påklaget af Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, der bl.a. anførte, at der i afgørelsen ikke var tilknyttet vilkår om tilsyn og håndtering af affald, at afstanden mellem shelter og åen var for kort, og at afgørelsen ville danne uønsket præcedens. Miljø- og Fødevareklagenævnets flertal (4 mod 3) fandt, at der ikke forelå forhold, der kunne begrunde en dispensation til det ansøgte. Flertallet lagde herved vægt på, at shelteret med

sin korte afstand til åen samt dets størrelse ville forringe værdien og indtrykket af åen som landskabelement i et område, der inden for den berigtigede åbenskyttelseslinje fremstod åbent og ubebygget, ligesom etableringen af shelteret forudsatte terrænændringer. Det var dertil indgået i flertallets vurdering, at shelteret ville blive placeret mindre end 10 meter fra åen og således nærmere end allerede eksisterende bebyggelse. Flertallet fandt endvidere, at formålet med shelteret ikke var tilstrækkeligt tungtvejende til at tilside sætte hensynet bag åbenskyttelseslinjen. Endelig henviste flertallet til områdets udpegning i kommuneplanen som økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesområder og lavbundsarealer, ligesom en dispensation kunne få betydning for fremtidige sager om opførelse af sheltere og andre mindre bygninger, såvel i det omhandlende område som andre lignende steder. Mindretallet fandt derimod, at der kunne meddeles dispensation, da det ansøgte tilgodeså rekreative værdier og friluftslivet, da der var tale om et lille shelter med bynær placering, og da det ansøgte kun ville kræve en begrænset terrænregulering. Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrede på denne baggrund afgørelsen til et afslag.

Ændring af dispensation i sag om etablering af shelter inden for åbeskyttelseslinjen i Haderslev Kommune

20/10422

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, jf. § 65, stk. 1, jf. § 78, stk. 1, 1. pkt.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Haderslev Kommunes afgørelse af 24. august 2020 om dispensation til etablering af shelter inden for åbeskyttelseslinjen på matr. nr. [F1], 6541 Bevtoft i Haderslev Kommune, til et afslag.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 1, har behandlet sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 9. september 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Haderslev.

Klager har navnlig anført, at

- beskyttelsen det pågældende sted må opfattes som skærpet,
- der ikke i afgørelsen stilles vilkår om tilsyn og håndtering af affald,
- afstanden mellem shelter og åen er for kort,
- afgørelsen vil danne uønsket præcedens, og
- alternative placeringsmuligheder ikke er undersøgt tilstrækkeligt.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

Klager har desuden påklaget Haderslev Kommunes landzonetilladelse af den 2. september 2020. Denne klage behandles af Planklagenævnet i en separat afgørelse.[4]

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Det omhandlede shelter er ansøgt opført på matr. nr. [F1], som er placeret lige ned til Gelså. Matriklen er på 7700 m². Hovedparten af matriklens arealer er registreret som beskyttet fersk eng efter naturbeskyttelseslovens § 3, bortset fra et mindre areal i matriklens sydvestlige ende. Det er på dette stykke, at shelteret er ansøgt opført. Matriklen er i sin helhed ubebygget med spredt løvtræsbevoksning ved matriklens vestlige skel samt ned mod åen i matriklens nordøstlige ende. Ådalen fremstår i sin helhed som åben og uberørt af bebyggelse, og består på strækningen ved Bevtoft i stort omfang af registrerede ferske enge.

Bevtoft by har sin start lige syd for den omhandlede matrikel, og strækker sig videre mod syd og øst. Åbeskyttelseslinjen er berigtiget og følger dermed den bymæssige bebyggelse, der ligger uden for beskyttelseslinjen.

Af Haderslev Kommunes Kommuneplan 2017 fremgår det bl.a., at matriklen indgår i områder udpeget som økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesområde og lavbundsareal.

Natura 2000 område nr. 92 Pamhule Skov og Stevning Dam ligger ca. 9,7 km nordøst for projektområdet og område nr. 106 Mandbjerg Skov ligger ca. 9,5 km sydvest for projektområdet.

2.2 Den påklagede afgørelse

Haderslev Kommune har den 24. august 2020 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, jf. § 65, stk. 1, meddelt dispensation til etablering af et shelter inden for åbeskyttelseslinjen på matr. nr. [F1]. Dispensationen er meddelt på vilkår om, at projektet udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet, at der ikke må foretages yderligere opførelse af bebyggelse, master, flagstang eller lignende på arealet, at der ikke må foretages terrænændringer eller tilplantning mv. på arealet ud over det ansøgte, og at dispensationen forudsætter, at der foreligger en landzonetilladelse og en byggetilladelse til projektet.

Det fremgår af afgørelsen, at projektet blandt andet omfatter gravning i skrænten ned mod Gelså, så shelteret kan etableres delvist ind i skrænten, rydning af buske og træer på placeringen for shelteret, samt etablering af selve shelteret på ca. 3x3 m og flisebelægning på ca. 1,5x3 m foran shelteret.

Haderslev Kommune har den 23. marts 2020 modtaget en ansøgning fra [V1] om dispensation til etablering af et shelter. Heraf fremgår det, at shelteret ønskes placeret ca. 6-9 m fra Gelså. Placeringen er valgt ud fra hensyn til, at det skal kunne benyttes af blandt andet lystfiskere til frokosthytte, ly for regn og eventuelt til overnatning, samt at der er parkering i nærheden. Det fremgår videre, at placeringen er på en skråning ned mod åen, og at shelteret ønskes placeret ind i skråningen, så det synes mindst muligt.

Det fremgår af afgørelsen, at Haderslev Kommune har været i dialog med ansøger om en alternativ placering. Det er i forlængelse heraf oplyst, at der i forvejen er en bålhytte og et shelter ca. 650 m øst for den ansøgte placering. Ansøger har dog ikke ønsket en anden placering.

For så vidt angår området har Haderslev Kommune bemærket, at det ligger i landzone og uforstyrret fra andet byggeri. Byzonen og en reduceret åbeskyttelseslinje i forhold til Gelså starter ved boligområdet i [A1] henholdsvis 30 og 65 m mod sydøst. Kommunen har oplyst, at til sammenligning er der en afstand på minimum 25 m til Gelså fra bebyggelse som skure, drivhuse eller lignende på [A1].

Haderslev Kommune har bemærket, at arealet, hvorpå shelteret er ansøgt placeret, ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men at Gelså og omgivelserne er beskyttet natur, henholdsvis vandløb og eng. Kommunen har uddybende bemærket, at denne beskyttelse medfører, at tilstanden af vandløbet ikke må ændres. Regulativet for Gelså foreskriver, at bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger og lignende faste anlæg ikke må anbringes nærmere end 8 m fra vandløbets øverste kanter uden vandløbsmyndighedens tilladelse. Kommunen har videre bemærket, at vandløbet er en "dynamisk enhed", som flytter og slynger sig, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at placere bygninger eller lignende for tæt på vandløbet. Det er kommunens vurdering, at der er risiko for, at skrænten eroderer, både som følge af den trafik, der kommer til og fra shelteret, men også ved vandløbets naturlige dynamik.

Videre har Haderslev Kommune anført, at åbeskyttelseslinjen skal sikre åer som værdifulde landskabslementer og som levesteder for dyre- og planteliv. Inden for beskyttelseszonen må der med baggrund i beskyttelseszonens formål ikke bygges, tilplantes eller laves terrænændringer. Kommunen har bemærket, at friluftslivets interesser indgår som en del af formålsbestemmelsen i naturbeskyttelsesloven, og at klagenævnet i flere afgørelser har udtalt, at "hensynet til rekreative interesser kan indgå i den samlede vurdering af det ansøgte projekt, men skal afvejes over for de landskabelige og naturmæssige hensyn".

Haderslev Kommune har vurderet, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV. Kommunen har dog ikke detaljeret kendskab til de enkelte arters forekomst i området.

Haderslev Kommune har lagt vægt på, at friluftslivets interesser vejer tungt i den konkrete sag, at shelteret skal indbygges i terrænet, så det fremstår mindre synligt i forhold til udsynet til Gelså fra arealerne vest for shelteret og fra Gelså. Kommunen har endvidere vurderet, at projektet i dette tilfælde kan tilgodeses, uden at Gelsås værdi som levested og spredningskorridor for plante- og dyreliv forringes væsentligt, og at der ikke er registreret særligt beskyttende hensyn til dyre- og planteliv i området.

2.3 Klagens indhold

Klager har bemærket, at ved etablering af boligområdet øst for den ansøgte placering blev forholdene vedrørende åbeskyttelseslinjen vurderet, og beskyttelsen blev opretholdt. Det er herefter klagers opfattelse, at beskyttelsen det pågældende sted må være vurderet til at være så væsentlig, at den må opfattes som skærpet.

Videre har klager bemærket, at Gelså for en årrække siden blev genslynget, hvilket har haft stor effekt på plante- og dyrelivet i åen, herunder med en stor og varieret fiskebestand til følge.

Det er klagers opfattelse, at det fremadrettet kan blive et problem, at Haderslev Kommune i afgørelsen ikke har stillet vilkår om tilsyn og oprensning/håndtering af affald.

Klager har anført, at afstanden til åen vil være meget kort, og at det kan være et problem for både Haderslev Kommunes vedligeholdelsesarbejde ved åen, samt for åens mulighed for mæandring. Klager har desuden fremhævet forvaltningens indstilling til Haderslev Kommunes udvalg for Plan og Miljø, som er gengivet i den påklagede afgørelse.

Klager har bemærket, at der ikke i afgørelsen er beskrevet, hvorledes adgangen til shelteret skal ske, men at det ved en hyppig anvendelse må forventes, at vegetationen og åens omgivelser bliver påvirket yderligere.

Endvidere har klager henvist til, at man ikke er enig i, at der er tale om et helt særligt tilfælde, som kan begrunde en dispensation, uden at det kan skabe præcedens.

For så vidt angår alternative placeringer uden for åbeskyttelseslinjen har klager bemærket, at dette burde have været grundigere undersøgt, før der blev meddelt dispensation.

Klager har afslutningsvist bemærket, at det ville være formålstjenligt, at Haderslev Kommune lavede en overordnet plan eller retningslinjer for fordeling, antal, afstand og placering af shelters og lignende ved strande og vandløb, inden der meddeles flere ad hoc dispensationer.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer deltaget: Klaus Meinby Lund (formand), landsdommerne Eva Staal og Olaf Tingleff, og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Efter naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, må der ikke placeres bebyggelse, campingvogne eller lignende eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m fra registrerede vandløb (åbeskyttelseslinjen).

Hovedformålet med åbeskyttelseslinjen er at sikre åer som værdifulde landskabelementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv.

Naturbeskyttelseslovens § 16, stk. 1, er en forbudsbestemmelse, der suppleres af en række undtagelser i bestemmelsens stk. 2, og stk. 3.

Forbuddet i § 16, stk. 1, gælder ikke områder, der efter den hidtidige lovgivning har været undtaget (§ 16, stk. 2, nr. 7). En generel reduktion af linjen, som følger den eksisterende lovlige bebyggelse, kan udspringe af en afgørelse, som er truffet af Naturstyrelsen efter § 69, stk. 1, men der kan også blot være tale om en såkaldt 'berigtiget' linje, hvor der ikke er truffet en afgørelse om reduktion.

Hvis der er tale om en berigtiget linje, hvor beskyttelseslinjen er fastlagt i et forløb, som overvejende følger den eksisterende lovlige bebyggelse, vurderes den enkelte sag efter almindelig dispensationspraksis, dvs. som om beskyttelseslinjen ikke var reduceret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at der efter nævnets opfattelse er tale om, at åbeskyttelseslinjen i nærværende sag er berigtiget ved Bevtoft by.

Forbuddet i § 16, stk. 1, er ikke til hinder for fjernelse af en eksisterende beplantning.

Kommunen kan meddele dispensation fra forbuddet, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1. Det beror på et konkret skøn, om der er en tilstrækkelig tungtvejende grund til at dispensere fra forbuddet.

Ved vurderingen af, om der kan meddeles dispensation, er det efter Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis afgørende, om formålet med det ansøgte er så væsentligt, at den generelle beskyttelsesinteresse bør vige.

Efter praksis har det også betydning, om en dispensation kan medføre præcedens i strid med formålet med forbuddet. I vurderingen af den enkelte sag indgår derfor overvejelser om, hvilken betydning en dispensation kan få for fremtidige sager. Hvis der meddeles dispensation, skal andre lignende sager som udgangspunkt behandles på samme måde. Efter praksis vejer den generelle beskyttelsesinteresse tungt, uanset at den enkelte sag kan have begrænset betydning.

Efter praksis kan det have betydning, om det er muligt at placere bebyggelsen uden for beskyttelseslinjen eller med en større afstand til åen. Hvis der er mulighed for en alternativ placering af bebyggelsen sådan, at beskyttelseslinjen respekteres, kan der allerede af den grund meddeles afslag. Men selvom der ikke er mulighed for en alternativ placering, f.eks. fordi hele ejendommen er omfattet af beskyttelseslinjen, er det ikke ensbetydende med, at der gives dispensation.

Et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke foreligger forhold, der kan begrunde en dispensation til det ansøgte. Nævnet har herved lagt vægt på, at shelteret med sin korte afstand til åen samt dets størrelse vil forringe værdien og indtrykket af åen som landskabelement i et område, der inden for den berigtigede åbeskyttelseslinje fremstår åbent og ubebygget, samt at etableringen af shelteret forudsætter terrænændringer. Det er indgået i nævnets vurdering, at shelteret vil blive placeret mindre end 10 m fra åen, og nærmere åen end allerede eksisterende bebyggelse. Nævnet har desuden lagt vægt på den restriktive dispensationspraksis, og at det er nævnets vurdering, at formålet med shelteret ikke er tilstrækkeligt tungtvejende til at tilsidesætte hensynet bag åbeskyttelseslinjen.

Videre har flertallet i Miljø- og Fødevareklagenævnet lagt vægt på, at området i Haderslev Kommunes kommuneplan er udpeget som økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesområder og lavbundsarealer, samt at en dispensation vil kunne få betydning for fremtidige sager om opførelse af sheltere og andre mindre bygninger, såvel i dette område som andre lignende steder. Nævnet finder det endvidere ikke tilstrækkeligt godtgjort af Haderslev Kommune, at shelteret ikke kan placeres på en alternativ placering uden for åbeskyttelseslinjen. Det faktum, at ansøger ikke ønsker en anden placering, kan ikke føre til et andet resultat.

Mindretallet (Olaf Tingleff, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg) finder, at der kan meddeles dispensation. Mindretallet har herved lagt vægt på, at det ansøgte tilgodeser de rekreative værdier og friluftslivet, herunder at der er offentlig adgang til shelteret. Mindretallet har videre lagt vægt på den bynære placering af det ansøgte, at shelteret er lille og søgt indpasset i landskabet, samt at det ansøgte kun vil kræve en begrænset terrænregulering.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ændrer Haderslev Kommunes afgørelse af 24. august 2020 om dispensation til etablering af shelter inden for åbeskyttelseslinjen på matr. nr. [F1], 6541 Bevtoft i Haderslev Kommune, til et afslag.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

[4] Planklagenævnets j.nr. 20/12919.

Sag:

20/10422

Dato:

25. april 2022.

Emner:

NBL - beskyttelses...

Highlight:

 Vis/skjul highlight

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)